

EGZAMIN MAGISTERSKI Z SOCJOLOGII

Spis treści

Opis procedury egzaminacyjnej	2
BLOK I. TEORETYCZNO-METODOLOGICZNE PODSTAWY SOCJOLOGII	3
A. TEORIE I KIERUNKI W SOCJOLOGII.....	3
B. ZAGADNIENIA METODOLOGICZNE	3
BLOK II. NARZĘDZIA OPISU, ANALIZY I WYJAŚNIANIA ZJAWISK I PROCESÓW SPOŁECZNYCH	3
BLOK III. SOCJOLOGIE SZCZEGÓŁOWE I Ścieżki specjalizacyjne	4
A. Ścieżki specjalizacyjne	4
B. Socjologie szczegółowe	6

1. Student(ka) w trakcie egzaminu magisterskiego odpowiada na trzy zagadnienia z poniższej listy
2. Student(ka) losuje numer pytania z bloku I:
  - a. egzaminatorzy mogą do tej cyfry dodać jakąś własną cyfrę lub np. dodać dzień urodzenia, numer domu itp.
  - b. Można także stosować w procedurze losowania pytań kostkę do gry lub inne „przybory” (np. przycięte pytania w 3 grupach itp.).
3. Podobną procedurę stosujemy dla bloku II.
4. Na podstawie indeksu (dla roczników je posiadających) lub innych dokumentów komisja sprawdza, jakie socjologie szczegółowe i przedmioty z modułów tematycznych zrealizował(a) magistrant(ka). Następnie egzaminatorzy wybierają z bloku III pytanie dla osoby egzaminowanej zgodne z tematyką jej pracy magisterskiej. W przypadku braku zbieżności pomiędzy tematyką pracy magisterskiej, a problematyką zajęć specjalizacyjnych i szczegółowych, w których uczestniczył(a) student(ka) komisja wybiera pytanie z zakresu przedmiotów z bloku III, zaliczonych przez studenta(kę).
5. Ocena z egzaminu magisterskiego jest średnią ocen otrzymanych za odpowiedzi dotyczące trzech wylosowanych pytań.

BLOK I TEORETYCZNO-METODOLOGICZNE PODSTAWY SOCJOLOGII

A. TEORIE I KIERUNKI W SOCJOLOGII

1. Teoria socjologiczna A. Comte'a.
2. Teoria socjologiczna H. Spencera.
3. Myśl społeczna K. Marksa.
4. Teoria socjologiczna V. Pareto.
5. Teoria i praktyka badawcza E. Dürkheima.
6. Teoria i praktyka badawcza M. Webera.
7. Teoria socjologiczna G. Simmela.
8. Socjobiologia, socjologie środowiskowe.
9. Teorie wymiany (Homans, Blau).
10. Funkcjonalizm w socjologii i jego odmiany.
11. Teorie konfliktu w socjologii i ich odmiany.
12. Interakcjonizm w socjologii: Mead, Goffman, Schutz.
13. Socjologiczne koncepcje J. Habermasa.
14. Socjologiczne koncepcje P. Bourdieu.
15. Teoria strukturacji A. Giddensa.
16. Teorie społeczeństwa ponowoczesnego - Bauman, Maffesoli, Beck, Urry.

B. ZAGADNIENIA METODOLOGICZNE

17. Etapy procesu badawczego – omówienie sposobu realizacji przykładowego projektu badawczego zjawisk/procesu itp. wskazanego przez komisję.
18. Główne schematy poznania epistemologicznego.
19. Główne paradygmaty teoretyczne w naukach społecznych.
20. Segmenty teorii socjologicznej.
21. Techniki i narzędzia badań socjologicznych.
22. Dobór i rodzaje prób badawczych.
23. Badania ilościowe w socjologii.
24. Badania jakościowe w socjologii.
25. Podstawowe rodzaje badań ewaluacyjnych.

BLOK II. NARZĘDZIA OPISU, ANALIZY I WYJAŚNIANIA ZJAWISK I PROCESÓW SPOŁECZNYCH

1. Działanie - koncepcje działania w socjologii.
2. Interakcja społeczna - teorie interakcji społecznej.
3. Więzy społeczne – jej źródła i rodzaje.
4. Formy i fazy socjalizacji: od kandydata do pełnoprawnego członka grupy.
5. Tożsamość - socjologiczne koncepcje tożsamości.
6. Role społeczne.
7. Konformizm społeczny i jego rodzaje.
8. Kultura i jej komponenty – wytwarzanie i przekazywanie kultury.
9. Socjologiczne koncepcje instytucji i organizacji.
10. Kontrola społeczna: formy i funkcje.
11. Anomia, dewiacja, patologia społeczna.
12. Typologie grup społecznych.
13. Proces tworzenia się i rozwoju grupy małej (Klasyczne modele rozwoju grupy: Jensen, Tuckmann; Cohen).
14. Zmiana społeczna- teorie i mechanizmy.
15. Struktura społeczna i jej rodzaje.

16. Socjologiczna charakterystyka struktury społecznej w Polsce.
17. Zróżnicowanie społeczne i nierówności społeczne.
18. Ruchliwość społeczna, typy i funkcje ruchliwości społecznej.
19. Klasy i warstwy społeczne - ujęcia teoretyczne.
20. Klasa średnia - stara i nowa klasa średnia.
21. Stereotypy i uprzedzenia.
22. Władza i jej legitymizacja.
23. Demokracja i jej ograniczenia.
24. Globalizacja i jej przejawy.
25. Społeczeństwo informacyjne i jego funkcjonowanie.
26. Konsumpcjonizm - uwarunkowania i krytyka.
27. Ruchliwość społeczna i jej rodzaje.
28. Kryzysy i zagrożenia. Futurologia i prognozy społeczne w makroskali.
29. Konsekwencje transformacji ustrojowej po 1989 roku dla życia społecznego w Polsce.
30. Socjologia religii i religijności – jej założenia teoretyczne, problematyka i metodologia badań
31. Socjologia moralności – jej założenia teoretyczne, problematyka i metodologia badań.
32. Społeczeństwo obywatelskie: koncepcje, przejawy i zasady funkcjonowania.
33. Główne orientacje teoretyczne w socjologii miasta

BLOK III. SOCJOLOGIE SZCZEGÓŁOWE I ŚCIEŻKI SPECJALIZACYJNE

A. ŚCIEŻKI SPECJALIZACYJNE

POLITYKI PUBLICZNE

MODUŁ I. ANALIZY POLITYK PUBLICZNYCH

1. Problem optymalizacji w badaniu polityk publicznych
2. Koncepcje zarządzania publicznego
3. Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej

MODUŁ II. POLITYKI MIEJSKIE

1. Główne orientacje teoretyczne w socjologii miasta
2. Jak wyglądają uwarunkowania i możliwości uczestniczenia mieszkańców w tworzeniu Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego i jakie najważniejsze problemy i bariery pojawiają się w tym procesie?
3. Na czym polega różnica pomiędzy rewitalizacją a gentryfikacją?

MODUŁ III. POLITYKI ROZWOJU

1. Czynniki rozwoju lokalnego i regionalnego
2. Funkcje polityki rynku pracy
3. Koncepcja kosztów zewnętrznych jako wyjaśnienie przyczyn problemów środowiskowych oraz podstawa polityk środowiskowych

RELACJE W ORGANIZACJACH

MODUŁ I. PROCESY W ORGANIZACJACH

1. Szanse i zagrożenia przynoszone przez wybrany typ kultury organizacyjnej
2. Style negocjowania w proinnowacyjnych organizacjach
3. Konflikt jako trwały aspekt organizacji uczących się, kreatywnych i innowacyjnych

MODUŁ II. PROJEKTOWANIE ZMIANY W ORGANIZACJACH

---

1. Socjotechnika jako zarządzanie komunikacją (na przykładzie public relations i propagandy)
2. Kwestie społeczne w kontekście polityki społecznej i socjalnej
3. Nowe i niestandardowe zasady regulowania relacji społecznych (maszyny społeczne, sieci społeczne, przestrzeń, zmysły)

MODUŁ III. ZARZĄDZANIE POTENCJAŁEM LUDZKIM

---

1. Zasady prowadzenia procesu rekrutacyjnego
2. Psychospołeczne mechanizmy towarzyszące wprowadzaniu pracownika do zespołu
3. Proszę omówić trzy wybrane koncepcje obowiązujące w doradztwie zawodowym

---

INNOWACJE SPOŁECZNE

MODUŁ I. NOWE ŹRÓDŁA WIEDZY O ŻYCIU SPOŁECZNYM

---

1. Wiedza niedyskursywna jako źródło wiedzy o życiu społecznym.
2. Big data jako źródło wiedzy o życiu społecznym.
3. Zmysły jako źródło wiedzy o życiu społecznym.
4. Dlaczego współczesna wyszukiwarka internetowa (np. Google) nie jest neutralnym, a często także optymalnym narzędziem pozyskiwania wiedzy?
5. Jakie znasz repozytoria surowych danych z badań naukowych i w jaki sposób można wykorzystać tego typu dane zastane w nowym projekcie badawczym?
6. Do czego służy program Maxqda? Jakie są jego najważniejsze funkcje?
7. Scharakteryzuj proces wymiany informacji. Gdzie mogą występować zakłócenia i szumy?
8. Trzy podstawowe rodzaje nierzetelności naukowej: plagiat, fałszerstwo, fabrykacja. Scharakteryzuj i podaj przykład każdego z nich.

MODUŁ II. INNOWACJE SPOŁECZNO-KULTUROWE

---

1. Jakie czynniki tworzą sprzyjające środowisko dla innowacji?
2. W jaki sposób innowacyjność zależy od kreatywności? Czy kreatywność jest wystarczająca, aby tworzyć innowacje? Uzasadnij odpowiedź.
3. Jaki jest status tej w metodologii foresightu?
4. Jak konstruuje się scenariusze metody foresightu?
5. Do czego jest wykorzystywana technika delficka w badaniach typu foresight?
6. Jakie są główne założenia projektowania partycypacyjnego?
7. Jakie procesy – przemiany życia społecznego – stoją za rozpowszechnieniem idei projektowania partycypacyjnego?
8. Jakie sytuacje, konteksty wymagają zastosowania projektowania partycypacyjnego? Uzasadnij.
9. Jakie znasz przykłady działań animacyjnych? Scharakteryzuj 2-3 spośród nich oraz określ, jaki model animacji reprezentują i jaką rolę odgrywa animator.
10. Jakie znasz metody diagnozy partycypacyjnej? Jakie są zalety i wady każdej z nich?
11. Jakie są kryteria udanego działania animacyjnego? Kim jest dobry animator?

MODUŁ III. TRENDY I STYLE ŻYCIA

---

1. Przedmiot badań i metodologie stosowane w ramach przewidywań futurologicznych.
2. Argumenty przeciwko możliwości przewidywania przyszłości (Popper, Taleb).
3. Niepewność w kontekście społeczeństwa ryzyka.
4. Czym jest styl życia? Tradycyjne i współczesne sposoby rozumienia stylów życia
5. Style życia i porządek klasowy.

6. Czym jest praca emocjonalna? Jakiego rodzaju pracę emocjonalną wykonujemy w życiu prywatnym i czym różni się ona od tej wykonywanej w kontekście zawodowym?
7. Jakie są koncepcje udomowienia mediów, o których pisze D. Morley?
8. Jakie znasz współczesne badania dotyczące prywatności, intymności lub emocji? Wybierz jedno z nich i przedstaw jego wybrane wnioski.

B. SOCJOLOGIE SZCZEGÓŁOWE

SOCJOLOGIA DZIECIŃSTWA

1. "Stare" i "nowe" studia nad dzieciństwem. Historyczne i współczesne konstrukcje dzieciństwa
2. Metodologiczne wyzwania i specyfika badań dzieciństwa i (z udziałem) dzieci
3. Społeczne i polityczne wyzwania socjologii dzieciństwa i studiów nad dzieciństwem: między uprawomocnieniem i marginalizacją (zagadnienie dziecięcych praw, dziecięcego obywatelstwa i partycypacji, przemocy wobec dzieci, ubóstwa dzieci etc.).

SOCJOLOGIA KULTURY POPULARNEJ

1. Kultura popularna - Jak „coś” staje się popularne?
2. Podstawowe cechy charakterystyczne współczesnych modeli wytwarzania kultury popularnej.
3. Podstawowe mechanizmy upowszechniania dóbr kultury popularnej.

SOCJOLOGIA ZDROWIA I MEDYCYNY

1. Globalizacja problemów zdrowotnych.
2. Niepełnosprawność i niepełnosprawni w społeczeństwie.
3. Kultura zdrowotna i jej korelaty - *healthizm* i *medykalizacja* życia społecznego.

SOCJOLOGIA MIGRACJI

1. Współczesne tendencje, uwarunkowania i konsekwencje procesu migracji
2. Proces migracji z perspektywy koncepcji/teorii socjo-ekonomicznych
3. Transmigracja – transmigrant a koncepcja transnarodowości

SOCJOLOGIA MŁODZIEŻY

1. Definityjne zróżnicowania postrzegania cech młodzieży.
2. Kultura młodzieżowa i jej wymiary.
3. Pokolenie jako kategoria analityczna w socjologii.

SOCJOLOGIA MODY

1. Podstawowe obszary zainteresowania socjologii mody.
2. Role i instytucje nowoczesnego systemu mody, praktyki wytwarzania i konsumowania mody.
3. Trendy w modzie: anatomia trendu, najważniejsze tendencje w modzie współczesnej i ich związek ze zmianami społecznymi.

TEORIE I PROCESY SOCJALIZACJI

1. Geny i środowisko a zachowanie - wspólny a specyficzny wpływ środowiska rodzinnego.
2. Socjalizacja przez szkołę - wpływ nauczania szkolnego na kształtowanie się tożsamości u dorastającej młodzieży: kariera naznaczona sukcesami *versus* kariera naznaczona porażkami.
3. Pomyślna a niepomyślna socjalizacja - niedostosowanie społeczne jako konsekwencja niepomyślnej socjalizacji.